

El que hem vist a la Xina Roja

VIII

PEQUIN, CAPITAL DE LA REPÚBLICA POPULAR XINESA

En titular aquesta crònica recordem amb curiositat una petita facècia en els prolegòmens del nostre viatge.

L'amic Jean-Claude SAMPER quan començava les seves inacabables gestions per organitzar el viatge, una vegada ja establert el contacte epistolar, va posar en l'envolop l'adreça de l'agència estatal i a sota: CHINE COMUNISTE.

Mai no ho hagués fet! Li van contestar correctament, però amb certa acritud, que no els feia cap favor que els anomenés així, quan el seu veritable nom era Republique Populaire de Chine (quan es tracta de francès, naturalment). Aleshores allò no ho vaig entendre. En canvi quan em vaig trobar a Pequín (també Beijing i Peiping) la cosa se'm va aclarir a bastament. Els qualificatius socialista i comunista no els fan especialment contents. Les paraules que els hi omplen la boca i el cor són «popular» i «poble». Estan disposats a trobar-ho tot bé mentre hi hagi el qualificatiu de popular i per antonomàsia el de poble. Està clar que jo no sé què passaria si es tractés d'un «capitalista popular» o de l'«emperador del poble».

I ja som a la gran Plaça del Poble, una de les més grans del món, on s'hi poden encabir un milió de persones en quaranta hectàries. Es troba situada en la Gran Avinguda. Quan hi anem des del nostre hotel —un parell de quilòmetres—, tenim de passar per davant de la casa del President Mao que ocupa un antic immoble —bandera, sentinella— de color vermell mangre.

Tots coincideixen en afirmar que ocupa un nombre ben limitat d'habitacions; les necessàries pels secretaris, rebuda de cos consular i de responsables xinesos de llocs apartats, dormitoris, menjador i una petita sala de lectura. La immensa majoria de l'edificació resta tancada —jo no ho he vist, però no hi ha cap inconvenient en creure-ho—, perquè des del cap de l'estat fins l'últim xinès —si existís un «últim»—, tothom cerca de fer el màxim de feina útil, eludint tota tasca supèrflua.

Vers el nord de la Plaça, s'estén l'immens Palau Imperial. Thien an Men i Ciutat Prohibida, extensió amplíssima i complexa de palaus, balaustrades, grans patis i enormes amulets de la que parlarem més endavant.

Per la part sud, s'aixeca el monument als herois del poble en marbre blanc. En la part baixa del monument i en grans frisos hi ha esculpades diferents escenes importants de la història del poble xinès. Remarquem la que fa referència a la cèlebre guerra de les drogues que tothom per aquí s'esforça a atribuir i responsabilitzar-ne als anglesos i sembla que, a fi de comptes, això és veritat.

Darrera el monument, uns trescents metres més enllà, i quadrant la plaça per aquesta part sud, veiem Zheng hi han

Men o Porta de la Victòria del Poble. Consta de quatre pisos, cosa insòlita en aquest país i potser —malgrat això— és una de les obres més representatives de la Xina Central.

A la part de l'est, hi ha el palau de l'Assemblea del Poble, amb una mena de triple amfiteatre per donar cabuda fins a set mil persones a l'enssem.

A la part de l'oest un altre edifici enorme —enorme sempre en el sentit d'horizontalitat—, el Museu de la Revolució del Poble. Observeu com tot porta el nom de «poble» i escassament el nom «socialista» i encara menys «comunista».

Fora de la plaça i en direcció sud, s'obre el cor antic de la ciutat. I aquí, neix un nou interès.

Les cases i botigues que veiem són —en majoria—, anteriors a l'adveniment de Mao. Se n'han fet desaparèixer moltes —que no interessaven— i han quedat especialment botigues de:

— Gravats antics i moderns. Proverbial és la gràcia i paciència especial per a la pintura i dibuix dels xinesos. Es venen reproduccions de pintures i targetons amb les reproduccions de les pintures que ara que els «christmas» nadalencs tenen de tot menys allegoria a la Nativitat del Senyor, jo els he fet servir per a aquest objecte, cosa que ha resultat originalíssima, però en el fons estúpida.

— Ceràmica antiga i moderna. La moderna imita l'antiga, però les peces veritablement antigues porten un contrast lacrat de garantia estatal que ho garantitza. I creieu-ho. Aquesta garantia és molt superior a qualsevol europea.

No hi ha regateig possible. Això és l'antitesi de Hong-Kong. Però aquí es troben porcellanes i ceràmiques que no tenen rival. Un incís. A Hon-Kong també hi ha tendes subsidiàries del govern socialista i del seu antagonista a Taiwan o Formosa, o sigui Chian-Kai Shek. Ambdues es fan la competència, però s'ha de concretar que, si indubtablement les millors porcellanes de la dinastia Ming es troben al museu de Taipeh, les millors compres —qualitat i preu— estan a les tendes de Mao. És una competència estudiadíssima.

A Pequín, les instal·lacions són antigues i simples; a Hong-Kong, sumptuàries. Però els preus també són radicalment diferents, i hom queda en unes i altres, bocabadat de contemplar meravelles.

Les peces antigues però, no poden passar de 200 anys enrera, perquè sinó queden bloquejades pel govern, per tal d'evitar l'exportació d'antiguitats d'importància i la consegüent expoliació del país, tal com havia succeït abans de l'adveniment de Mao.

— També es venen discos (play) amb músiques i cors de la revolució, i d'altres referents a peces d'òpera xinesa i ballet. Cal fer notar que l'òpera xinesa no té res a veure amb les òperes clàssiques, ja que es tracta d'un conjunt de veus de falsat, barrejat amb lluites a sabre. El ballet és molt millor —a criteri nostre—, i s'ha aconseguit crear un estol de ballarines —productores d'altres coses a més a més— que poden presentar-se a tot arreu del món. Llàstima que no surten de la monotonia que totes les peces de teatre i ballet han de fer referència a la lluita del poble oprimint pel capitalisme, i la cosa acaba essent un xic pesadeta, perquè a ningú no se li pot escapar que un soldat armat amb una pistola, pugui tenir una imatge etèrea que recordi de prop o de lluny a una sílfide.

De «cassettes» n'hi ha molt pocs i no són de bona qualitat.

— Hi ha llocs per a beure, diguem-ne bars, però en realitat són tendes d'alimentació, on ens donen una ampolla i una palla. Net, però absolutament simple, i desgraciadament si hom no ho demana expressament, mai fresc.

A Xina usualment no es beu vi. El poc que es ven no té res a veure amb el nostre. Recorda el moscatell —però molt de lluny— i, en resum, la més gran quantitat d'alcohol que s'ingereix és en forma de cervesa.

No hem vist embriacs, cosa que no vol dir que no n'hi hagi, però per la impressió general jo diria que no. En aquest ambient un embriac quedaria marginat de manera fulminant.